

EXPUNERE DE MOTIVE

**privind proiectul de obligații speciale preventive în legătură cu puterea semnificativă a S.A.”Moldtelecom” pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie
(*Piața 9*)**

CUPRINS:

	Pagina:
I. Sumar	3
II. Specificul problemei	4
III. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor speciale preventive	5
IV. Experiența internațională	6
V. Necesitatea impunerii obligațiilor	6
VI. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele	7
VII. Sinteza recomandărilor	13

I. Sumar

Prezenta expunere de motive ține de proiectul obligațiilor speciale preventive ce se impun S.A.”Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

Aceste obligații sunt stabilite în conformitate cu Legea comunicațiilor electronice, art. 9 alin. (1) lit. k), l), m) și n) și art.51-53, drept urmare a identificării pieței de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie (HCA nr. 25 din 19.08.2010) și desemnării S.A.”Moldtelecom” cu putere semnificativă pe această piață (HCA nr. 13 din 21.06.2011).

Cadrul legal național oferă Agenției autoritatea de a impune una sau mai multe obligații preventive (remedii) pentru remedierea problemelor concurenței depistate în cadrul Analizei piețelor relevante. Aceste obligații sunt în conformitate cu cele propuse de Comisia Europeană în Directiva 2002/19 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată.

Necesitatea impunerii obligațiilor constă în prevenirea unui potențial uz de puterea semnificativă de piață în detrimentul concurenței eficiente. Prin urmare, obligațiile propuse spre a fi impuse țin cont de aceste riscuri ale pieței și reprezintă acțiunile minime necesare pentru remedierea lor

Obligațiile propuse de ANRCETI pentru a fi impuse în sarcina S.A.”Moldtelecom” sunt următoarele:

- Asigurarea accesului la unele elemente specifice ale rețelei, inclusiv interconectare în vederea tranzitului de trafic, la infrastructura asociată și de utilizare a acestora
- Transparență în furnizarea serviciilor de tranzit
- Nediscriminarea furnizorilor ce achiziționează serviciul de tranzit
- Controlul prețurilor, inclusiv fundamentarea prețurilor în funcție de costuri
- Evidență contabilă separată

Menționăm că proiectul dat de hotărâre a fost expus consultării publice în perioada 22 septembrie 2011 – 13 octombrie 2011. ANRCETI a analizat recomandările părților interesate parvenite în urma consultării publice și și-a expus deciziile argumentate în Capitolul VII (Sinteza Recomandărilor) din prezentul document.

II. Specificul problemei

Cadrul național legal oferă Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) autoritatea de a interveni pe piețele pe care există furnizori cu putere semnificativă (adică nu sunt suficient de competitive) pentru remedierea problemelor concurenței.

În conformitate cu art. 9 alin. (1) lit. k), l), m) și n) și art.51-53 din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) identifică piețele relevante, efectuează analizele de piață în situațiile în care acestea sunt obligatorii, potrivit legii, desemnează furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piața relevantă și punerea în sarcina acestora a unor cerințe obligatorii ce țin de asigurarea interconectării rețelelor și accesului la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice sau de protecția utilizatorilor.

Conform art.53 alin.3) al Legii comunicațiilor electronice, în cazul determinării furnizorilor cu putere semnificativă are dreptul să stabilească una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute în lege (articolele 43-49).

Piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie a fost identificată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr. 25 din 19.08.2010.

În temeiul prevederilor legale menționate mai sus, a fost efectuată analiza în detaliu a pieței relevante, care a relevat existența puterii semnificative a S.A.”Moldtelecom” pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie. Analiza finală a fost publicată pe pagina de Internet a Agenției pe data de 16.06.2011.

ANRCETI, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 13 din 21.06.2011, a desemnat S.A.”Moldtelecom” cu putere semnificativă pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie – (*Piața 9*).

Proiectul remediilor pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie (obligațiilor speciale preventive în sarcina S.A.”Moldtelecom” în legătură cu puterea semnificativă pe piața relevantă) a fost supus consultării publice prin intermediul paginii de Internet a ANRCETI în perioada 22 septembrie 2011 – 13 octombrie 2011.

Proiectul supus consultării publice a cuprins următorul set de documente:

- Proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive S.A.”Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie;

- Expunerea de motive privind proiectul de obligații preventive în legătură cu puterea semnificativă a S.A. "Moldtelecom" pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

Astfel, pe parcursul consultării publice au parvenit recomandări, referitoare la documentele aflate la consultare publică, din partea „Moldtelecom” S.A. și „Arax-Impex” SRL. Aceste recomandări au fost analizate în Capitolul VI „Sinteza recomandărilor” din prezentul document și au fost prezentate deciziile ANRCETI luate pe marginea propunerilor și argumentarea lor.

Această expunere de motive la proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație al ANRCETI privind impunerea obligațiilor speciale preventive în sarcina S.A. "Moldtelecom" pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie descrie circumstanțele care determină luarea acestei decizii, raționamentele Agenției privind proporționalitatea obligațiilor precum și previziuni privind impactul obligațiilor date.

III. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor speciale preventive

Cadrul legal național oferă Agenției autoritatea de a impune una sau mai multe obligații preventive (remedii) pentru remedierea problemelor concurenței depistate în cadrul Analizei piețelor relevante. Generic, aceste obligații pot fi următoarele:

- 1) Obligația cu privire la acces/interconectare;
- 2) Obligația cu privire la transparența serviciilor de acces/interconectare;
- 3) Obligația cu privire la nediscriminarea furnizorilor;
- 4) Obligația de control al costurilor și orientare la costuri a prețurilor;
- 5) Obligația de evidență contabilă separată;

Prin probleme ale concurenței se au în vedere riscurile generate de existența puterii semnificative pe piață a unui/unor furnizor/i. Astfel nu este neapărat necesar să fi existat situații de aplicare în trecut sau în prezent a puterii semnificative în detrimentul concurenței. În asemenea condiții, remediile au drept scop prevenirea aplicării anticompetitive a forței de piață de către furnizorii cu putere semnificativă, iar în cazurile potențiale existențe a unor asemenea practici în trecut sau în prezent – de a le stopa și de a le preveni pe viitor.

Obligațiile menționate sunt în corespundere cu obligațiile prevăzute de Directiva Uniunii Europene 2002/19/EC privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (directiva accesului), dar nu includ posibilitatea separării structurale drept ultim remediu, în cazul când acestea menționate nu sunt suficiente pentru a redresa problemele concurențiale.

Prevederile Legii comunicațiilor electronice în ceea ce privește atribuțiile Agenției de a stabili obligații preventive în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă sunt stabilite în articolele 42-48:

IV. Experiența internațională

Pentru a stabili obligațiile ce trebuie aplicate și proporționalitatea lor, ANRCETI a acordat o atenție deosebită poziției comune adoptate de către autoritățile de reglementare din UE (ERG (06)33. Poziția comună revizuită a ERG cu privire la abordarea privind obligațiile corespunzătoare în cadrul de reglementare a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice). Această poziție comună susține că sunt suficiente următoarele cinci obligațiile cu ridicata (prevăzute în Directiva UE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (directiva accesului)) pentru a rezolva o mare parte a eșecului pieței:

- Transparența
- Non-discriminarea
- Evidența contabilă separată
- Accesul și interconectarea
- Controlul prețurilor și evidența costurilor.

Directiva 2009/140/CE (“Better regulation” Directive) de asemenea prevede și separarea funcțională drept ultim remediu dacă celelalte nu se dovedesc eficiente. Legea comunicațiilor electronice nu prevede posibilitatea acestui remediu.

Poziția comună a Grupului Regulatorilor Europeni (ERG) în continuare formulează principiile pe care autoritățile naționale de reglementare (ANR) ar trebui să le urmeze atunci când selectează obligațiile. Aceste principii au fost expuse pe larg în Analiza pieței de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

De asemenea în Analiza dată au fost propuse remediile care ar trebui să fie aplicate de Agenție pentru a soluționa problemele identificate ale concurenței.

V. Necesitatea impunerii obligațiilor

Menționăm că cadrul dat de reglementare ține de reglementarea preventivă (*ex-ante*). Acest concept de reglementare este de a preveni un potențial uz de puterea semnificativă de piață în detrimentul competiției durabile. Chiar dacă cazuri de uz al unei asemenea puteri ar fi existat în trecut sau în prezent, identificarea acestor practici și penalizarea lor ține, de regulă, de instrumentele reglementării *ex-post* a concurenței, specifice pentru autoritățile din domeniul general al concurenței.

Un exemplu unde se descrie diferența între reglementarea *ex-ante* și *ex-post* este instrumentarul pentru reglementare a sectorului TIC elaborat de către *infoDev* și ITU, cu suportul Comisiei Europene¹:

Cu toate că cazurile când un furnizor a utilizat forța sa de piață pentru a distorsiona concurența sunt o dovadă concludentă că asemenea furnizor are putere semnificativă de piață, nu este necesar ca cazurile tradiționale de abuz de situația dominantă să existe pentru a identifica capacitatea furnizorilor dați de a distorsiona piața pe termen lung. Mai mult, reglementarea ex-ante vizează în primul rând identificarea locurilor înguste care au capacitatea de a împiedica concurența să se dezvolte durabil și impunerea obligațiilor care să prevină utilizarea puterii date de piață în detrimentul concurenței.

Problemele concurențiale la nivelul pieței relevante de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie identificate de Agenție în analiză, vizează atât aspecte referitoare la nivelul tarifelor de interconectare practicate, cât și aspecte non-tarifare.

ANRCETI consideră că în absența reglementării *ex-ante* a pieței de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie, riscurile identificate pot produce distorsiuni ale piețelor în aval. Prin urmare, obligațiile propuse spre a fi impuse trebuie să țină cont de aceste riscuri ale pieței și reprezintă acțiunile minime necesare pentru remedierea lor.

VI. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele

După cum ANRCETI a menționat anterior, existența puterii semnificative pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie creează riscuri serioase pentru piețele din aval și, în final, pentru piețele cu amănuntul.

Atunci când concurența pe o piață nu este efectivă, adică există furnizori cu putere semnificativă care se pot comporta independent de concurenți, cumpărători și de utilizatorii finali, remediile trebuie să impună furnizarea serviciilor într-o astfel de manieră, care ar simula un mediu competitiv eficient în care s-ar oferi serviciile. Prin urmare, remediile au ca scop descurajarea acțiunilor furnizorilor cu putere semnificativă de a adopta măsuri ce nu s-ar produce în cazul unei piețe eficient competitive și de a compensa lipsa de motivație a furnizorilor ce controlează resursele cu ridicata esențiale (unde de regulă este situată puterea semnificativă de piață) de a le furniza și concurenților de pe piețele cu amănuntul.

Este de menționat că odată ce simularea unei piețe cu concurență efectivă, măsurile impuse lasă posibilitatea pentru furnizori să încaseze plăți echitabile pentru serviciile prestate, care asigură un nivel rezonabil de rentabilitate a capitalului implicat.

¹ infoDev and ITU. ICT regulation toolkit. P.2.3.3 *Ex Ante and Ex Post Regulation*

Asigurarea accesului la unele elemente specifice ale rețelei, inclusiv interconectare în vederea tranzitului de trafic, la infrastructura asociată și de utilizare a acestora

În conformitate cu proiectul remediilor propuse pentru consultare, în sarcina S.A. "Moldtelecom" este impusă obligația de a furniza, atunci când există o solicitare, serviciul de interconectare directă în vederea furnizării serviciului de tranzit de trafic în rețeaua publică de telefonie pe care o operează. De asemenea, în sarcina acestui furnizor urmează să fie impusă obligația să ofere servicii de tranzit de apeluri prin proprie rețea prin intermediul unor interconexiuni existente utilizate pentru servicii de terminare sau inițiere de apeluri. După cum a fost arătat în analiza de piață efectuată de Agenție, S.A. "Moldtelecom" deține o cotă de piață de 100% pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

Obligațiile date reduc riscurile identificate de neacordare a interconectării și accesului în vederea tranzitului de trafic în rețelele publice de telefonie sau cele de retragere a accesului deja acordat. Aceasta va asigura că furnizorii interconectați cu Moldtelecom să poată transmite și primi apeluri către/de la alți furnizori fără a fi interconectați direct, ceea ce le va permite să utilizeze în mod mai eficient capacitățile de interconectare cu Moldtelecom² (și obținând anumite economii de densitate), iar, pe lângă aceasta, le va permite să evite costurile substanțiale și ineficiente legate de construcția unor capacități de interconectare „fiecăre-cu-fiecăre”.

Pentru ca furnizorii solicitanți ai serviciilor de tranzit să poată efectiv beneficia de serviciile date, S.A. "Moldtelecom" urmează să aibă obligația de oferire a serviciilor de colocare în vederea interconectării. Prin aceasta, furnizorii solicitanți vor avea posibilitatea să închirieze de la Moldtelecom spațiile necesare pentru amplasarea echipamentelor lor de interconectare. Având în vedere că furnizorii dați pot în același timp să utilizeze mai multe servicii de acces și interconectare (în vederea terminării apelurilor, inițierii, tranzitului, accesului la bucla locală, etc.) facilitățile de colocare vor putea găzdui mai multe echipamente, iar condițiile pentru oferirea colocării sunt identice cu cele impuse în legătură cu puterea semnificativă a Moldtelecom pe celelalte piețe menționate.

De asemenea, având în vedere că spațiile de colocare ale Moldtelecom vor fi utilizate în comun de mai mulți furnizori, acestea reprezintă cel mai eficient loc din punct de vedere economic pentru interconectarea directă a rețelelor lor. Prin obligațiile date, Moldtelecom urmează să permită ca aceștia să poată efectua astfel de interconectare, ceea ce va duce la evitarea unor costuri mai mari și, în același timp, va asigura mai multe conexiuni directe între furnizori. În viitor aceasta poate spori gradul de concurență pe piața de tranzit. Această măsură nu produce careva povară suplimentară însemnată pentru S.A. "Moldtelecom", însă asigură reducerea barierelor între furnizorii de talie mică legate de costurile fixe mari (în

² Menționăm că, în virtutea poziției istorice a Moldtelecom, fiecare dintre furnizorii de servicii de telefonie sunt interconectați cu Moldtelecom.

raport cu mărimile lor) necesare pentru asigurarea interconectării directe prin căi alternative.

Pe lângă acestea, Moldtelecom urmează să aibă obligația de a efectua tranzitarea apelurilor internaționale de intrare la orice numere fixe geografice sau independente de locație. Această obligație este impusă în legătură cu faptul dezvoltării încă timide a concurenței în ceea ce privește terminarea internațională a apelurilor spre numere fixe (ale moldtelecom și ale altor furnizori) din cauza că pentru direcționarea internațională a apelurilor fixe spre Moldova este necesară analizarea a cel puțin 8 cifre (inclusiv codul de țară, sau 5 cifre fără acest cod). Volumurile mici de trafic către rețelele alternative nu crează stimulente pentru furnizorii internaționali să efectueze o analiză atât de adâncă a numerelor, iar având în vedere că furnizorii alternativi încă nu efectuează terminare internațională a apelurilor în rețeaua Moldtelecom, aceștia nu pot termina direct nici apelurile internaționale către rețelele proprii. Prin urmare, o potențială renunțare a Moldtelecom de a efectua tranzitul internațional ale apelurilor către orice furnizor alternativ ar putea duce la imposibilitatea apelării din străinătate a apelurilor către rețeaua acestui. Obligația dată vine să prevină astfel de situație.

De asemenea S.A. "Moldtelecom" va avea obligația să furnizeze orice alt serviciu de care furnizorii ce solicită accesul ar avea nevoie pentru a putea utiliza efectiv accesul/interconectarea la rețea și serviciul de tranzit al traficului. Aceasta vine să reducă riscurile legate de imposibilitatea de a utiliza efectiv serviciile pe care furnizorii dați sunt obligați să le furnizeze.

Transparență în furnizarea serviciilor de tranzit

În cadrul obligației de asigurare a transparenței activităților ce țin de interconectarea rețelelor și de tranzitul de trafic, ANRCETI a propus obligația în sarcina S.A. "Moldtelecom" de includere în oferta de referință pentru interconectare a condițiilor comerciale și tehnice care se referă la furnizarea serviciului de tranzit de trafic în propria rețea de telefonie.

Având în vedere că fiecare dintre furnizorii dispune de interconectare directă cu Moldtelecom în vederea terminării apelurilor (doar în unele cazuri foarte specifice ar putea exista situația când interconectarea directă este utilizată doar pentru servicii de inițiere de apeluri), nu există sens pentru a stabili un acord separat pentru serviciile de tranzit de apeluri. Astfel, S.A. "Moldtelecom" ar urma să introducă în acordul-tip pentru interconectare cu rețeaua sa fixă prevederi comerciale și tehnice care descriu serviciile de tranzit furnizate și care să corespundă angajamentelor publice din ofertă. Aceasta ar asigura condițiile bune de start în negocieri, reducerea timpului necesar pentru acestea, precum și se va asigura că condițiile oferite furnizorilor solicitanți sunt similare.

Nediscriminarea furnizorilor ce achiziționează serviciul de tranzit

Această obligație este pusă în sarcina S.A.”Moldtelecom”, în ceea ce privește interconectarea și furnizarea serviciului de tranzit în propria rețea. Aceasta urmează să asigure că nu sunt oferite servicii de interconectare la condiții esențial diferite și că nu produc distorsiuni de piață. Obligația de nediscriminare se impune astfel, încât să se asigure că sunt oferite condiții similare pentru furnizare de servicii similare oricărui dintre solicitanți.

ANRCETI nu a propus obligația de nediscriminare a furnizorilor ce solicită serviciul de interconectare și terminarea apelurilor în raport cu propriile activități cu amănuntul, cu toate că consideră că asemenea discriminare este dăunătoare concurenței, dacă este aplicată de furnizorii majori. ANRCETI consideră că dezideratul de a se asigura nediscriminare între transferurile interne ale unui furnizor integrat pe verticală și serviciile oferite altor furnizori poate fi atinsă prin impunerea orientării tarifelor pentru aceste servicii la nivelul costului eficient. Obligația de evidență contabilă separată, acolo unde este cazul, poate să arate dacă tarifele aplicate furnizorilor ce solicită serviciile date și, implicit, aplicate transferurilor interne asigură un nivel rezonabil de rentabilitate a activității de rețea.

Controlul prețurilor, inclusiv fundamentarea prețurilor în funcție de costuri

În conformitate cu prevederile remediilor, S.A.”Moldtelecom” va avea obligația să orienteze prețurile maximale pentru serviciile de interconectare, servicii de tranzit de trafic și serviciile auxiliare acestor la costul LRIC.

Începând cu intrarea în vigoare a Hotărârii privind obligațiile pentru această piață (piața 9), S.A.”Moldtelecom” va putea aplica pentru serviciile de tranzit de trafic în rețeaua cel mult următoarele prețuri:

- 1) Pentru serviciul de tranzit național local al apelurilor, prețul maximal constituie 0,062 lei pe minut (fără TVA).
- 2) Pentru serviciul de tranzit național interurban al apelurilor, prețul maximal constituie 0,142 lei pe minut (fără TVA).

ANRCETI a determinat aceste tarife prin analogie cu tarifele pentru serviciile de terminare în rețeaua fixă, avînd în vedere că pentru tranzitarea apelurilor prin rețeaua fixă sunt utilizate aceleași elemente de rețea. Un furnizor în răspunsul său apelul de consultare publică a remediilor propuse a menționat că tarifele pentru tranzitul apelurilor trebuie să fie mai mici decît cele pentru terminarea apelurilor în rețeaua fixă a Moldtelecom, deoarece în cazul apelurilor de tranzit nu sunt antrenate echipamente de rețea dedicate per abonat (spre exemplu, linia de abonat). ANRCETI menționează că costurile fixe per abonat (acele legate de elementele de rețea dedicate per abonat, cum sunt costurile buclei de abonat, portului de abonat la centrala locală), conform conceptului LRIC, nu pot participa la calcularea costului

serviciului de terminare în rețeaua fixă. Spre exemplu în modelele LRIC elaborate în 2011 și expuse de ANRCETI în iulie-septembrie la consultare publică, costurile fixe per abonat nu participă la calcularea costurilor pentru serviciul de terminare în rețeaua fixă.

De asemenea, ANRCETI consideră că stabilirea tarifelor maximale pentru tranzit de apeluri semnificativ sub costul serviciului de terminare nu va crea stimulente pentru furnizori de a dezvolta în timp propriile capacități de interconectare directă și pentru a furniza servicii de tranzit competitive.

În legătură cu necesitatea impunerii obligației de efectuare a tranzitului de apeluri internaționale spre rețele (adică numere) fixe geografice și non-geografice independente de locație, ANRCETI de asemenea a examinat situația tarifelor aplicate de Moldtelecom pentru terminarea apelurilor internaționale în raporturile cu furnizorii străini și cei naționali (cu aceștia din urmă – atât tarifele pentru terminarea apelurilor cu origine internațională în rețeaua Moldtelecom, cât și terminarea internațională a apelurilor de către Moldtelecom în rețelele furnizorilor alternativi). ANRCETI constată o serie de factori în legătură cu terminarea apelurilor internaționale care dezavantajează furnizorii alternativi în raport cu Moldtelecom și creează oportunități neegale pentru activitate.

După cum a constatat ANRCETI în analiza pieței 1 (piața cu amănuntul a accesului utilizatorilor finali persoane fizice și juridice la rețeaua de telefonie la un punct fix), Moldtelecom furnizează (istoric și în prezent) aceste servicii utilizatorilor la tarife substanțial sub costul economic³. Deficitul de venit este compensat din contul altor servicii, la care tarifele sunt stabilite peste nivelul costului, precum serviciile de terminație internațională a apelurilor (are loc o subvenționare încrucișată între servicii). ANRCETI estimează că supraprofitul obținut de Moldtelecom din terminarea internațională a apelurilor în propria sa rețea fixă la tarife substanțial peste costuri permite compensarea deplină a acestui deficit de venit. Astfel tariful de 0,10 USD/min (acesta, însă, poate varia în funcție de operator și fluctuația USD/Euro în cazurile unde ratele sunt stabilite în eurocenți) aplicat pentru terminarea traficului internațional este de circa 10 ori mai mare decât media ponderată a tarifului de terminare locală/națională a apelurilor, diferența dată de cost fiind sursa subvenției.

În astfel de condiții, concurenții Moldtelecom ce operează pe piața de servicii de telefonie fixă sunt nevoiți să replice ofertele sub cost ale Moldtelecom, căutând alte surse de subvenționare a deficitului de venit. Cu toate că ANRCETI a menționat în analiza sa de piață că este necesară impunerea orientării la cost a tarifelor cu amănuntul și acum se află în procesul elaborării remediilor (obligațiilor speciale preventive) pentru piața 1, conformarea la obligația de orientare la costuri poate necesita o perioadă de tranziție, ceea ce presupune că oportunitățile de pe piața cu amănuntul nu vor putea fi egale într-un

³ Conform estimărilor ANRCETI, acestea actualmente nu asigură acoperirea nici a 50% din costuri.

termen scurt, iar bazarea pe subvenționarea serviciilor cu amănuntul din contul serviciilor de terminare internațională a apelurilor va fi importantă încă o anumită perioadă⁴.

ANRCETI constată, însă, că furnizorii alternativi actualmente nu au aceleași oportunități de a subvenționa serviciile lor cu amănuntul din contul serviciilor de terminare a apelurilor internaționale. După cum a fost menționat mai sus, aceștia nu au posibilitatea tehnică de a vinde internațional serviciul de terminație în rețelele lor din cauza specificului numerotării utilizate și volumului mic de trafic. Această posibilitate o are doar Moldtelecom (rețeaua cărui reprezintă peste 96% din abonații la telefonia fixă din Moldova) sau furnizorii care pot face terminarea internațională a apelurilor în rețeaua fixă a Moldtelecom.

Moldtelecom aplică pentru terminarea internațională a apelurilor spre rețele fixe (servicii oferite operatorilor străini) în Moldova tariful de circa 0,10 USD (poate fi și variabil în funcție de cursul Euro/USD în cazul contractelor în euro). Același tarif de 0,10 USD/minut este aplicat furnizorilor naționali pentru terminarea națională în rețeaua fixă a Moldtelecom a apelurilor inițiate în rețele străine. În același timp, având putere de negociere substanțial mai mare în raport cu furnizorii naționali, Moldtelecom își asigură segmentul național (în rețele fixe alternative) de terminație a apelurilor internaționale la tarife de 0,03-0,07 USD/min. Aceasta dezavantajează dublu furnizorii alternativi, deoarece, pe de o parte, aceștia nu au aceeași oportunitate de a-și subvenționa propriile servicii cu amănuntul pentru a replica oferta cu amănuntul a Moldtelecom, iar pe de altă parte o marjă de 0,07-0,03 USD/min pentru terminarea apelurilor internaționale în rețelele alternative îi asigură Moldtelecom oportunități suplimentare pentru subvenționarea propriilor activități cu amănuntul. ANRCETI constată că în condiții competitive, marja între tariful pentru segmentul național de terminare a apelurilor și tariful pentru terminare internațională a apelurilor nu depășește 0,01 USD.

Având acestea în vedere, ANRCETI consideră necesar să impună măsuri care previn utilizarea abuzivă de către Moldtelecom a puterii de negociere disproporționate în ceea ce privește tranzitarea apelurilor internaționale către rețelele alternative. Astfel este propusă pentru impunere obligația Moldtelecom de a nu pretinde de la orice furnizor (concurrent pe pața cu amănuntul) negocierea unui tarif pentru terminarea națională în rețeaua acestui a apelurilor cu origine internațională, dacă acest tarif ar scădea sub nivelul de 90% din tariful similar aplicat de Moldtelecom pentru terminarea națională în rețeaua sa fixă a apelurilor inițiate în rețelele furnizorilor străini. De asemenea, Moldtelecom urmează să nu împiedice aducerea la acest nivel a tarifelor în relațiile deja existente pentru terminarea apelurilor internaționale, dacă oricare dintre furnizori cere acest lucru. ANRCETI motivează aplicarea acestui procent prin faptul că nivelul de 10% este suficient pentru acoperirea costurilor Moldtelecom legate de transportarea internațională a apelurilor date, precum și prin faptul că Moldtelecom deja utilizează acest procent (90% din tariful propriu) pentru serviciile internaționale de plecare pe care furnizorii le-ar achiziționa de la Moldtelecom.

⁴ Conform obligațiilor stabilite de ANRCETI prin hotărârile sale nr.60-79 din 23.12.2010, această subvenționare încrucișată din partea serviciilor de terminare este posibilă doar până la 31.12.2013.

Evidență contabilă separată

Obligația de ținere a evidenței contabile separate va fi pusă în sarcina Moldtelecom. Această concluzie se bazează pe faptul că Moldtelecom deține putere semnificativă pe mai multe piețe (inclusiv există temei să se suspecteze puterea semnificativă și pe altele, unde încă nu s-a propus sau finalizat o analiză de piață în acest sens) și pe faptul că Moldtelecom deține cote mari pe unele din piețele cu amănuntul (spre exemplu piețele de servicii de telefonie fixă și de acces fix în bandă largă). Asigurarea controlului dacă obligația de nediscriminare este efectiv respectată este extrem de dificilă în cazurile când furnizorul deține putere semnificativă pe mai multe piețe și, mai ales dacă deține cote importante pe piețele cu amănuntul, are talie mare în raport cu concurenții ceea ce-i permite să susțină și o reducere a tarifelor cu amănuntul în detrimentul concurenței.

Obligația de evidență contabilă separată a Moldtelecom va asigura în primul rând transparent că obligația de nediscriminare pe mai multe piețe este respectată eficient, inclusiv în raport cu transferurile interne ale acestui furnizor. Într-al doilea rând se va asigura transparent controlul faptului dacă furnizorul nu subvenționează încrucișat între activitățile sale (mai ales între activitățile de rețea și cele cu amănuntul) și nici nu practică politici tarifare de ruinare a concurenților pe piețele cu amănuntul. Într-al treilea rând evidența contabilă separată va servi instrument util pentru calcularea tarifelor pentru servicii în bază de costuri deplin alocate (FDC), cum, spre exemplu, pentru serviciile cu amănuntul de telefonie fixă. În al patrulea rând, evidența contabilă separată va servi un instrument util managementului Companiei pentru luarea deciziilor manageriale și pentru eficientizarea activităților sale.

VII. Sinteza recomandărilor

Propunerile parvenite de la furnizorii de rețele publice comunicații electronice în cursul perioadei de consultare se referă la următoarele aspecte:

Comentariile și propunerile S.A."Moldtelecom"

1. Solicităm excluderea din p.2 a sintagmei „orice serviciu”, din motivul că serviciile sunt specificate în textul acestui punct.

Comentariile ANRCETI

Recomandarea nu se acceptă. Menționăm că ANRCETI în prezentul punct nu a enumerat toate serviciile de care are nevoie un furnizor-solicitant pentru a obține accesul și a utiliza eficient serviciile de interconectare. Considerăm că ar putea exista alte servicii potențiale de care ar avea nevoie un furnizor-solicitant pentru a obține accesul și interconectarea în vederea tranzitului de trafic. La rândul său Moldtelecom păstrează posibilitatea să refuze furnizarea unui serviciu, dacă consideră că solicitarea nu este rezonabilă în raport cu

serviciul de acces solicitat, informând despre aceasta solicitantul și ANRCETI. Totodată ANRCETI consideră necesar de completat sintagma dată cu cuvântul „conex”.

2. La p.3 este necesar de precizat că în acest punct se vorbește despre serviciul național de tranzit și pentru care sunt stabilite prețurile la p.38, prin urmare propunem de completat „serviciul de tranzit de trafic național”. Astfel, pentru a exclude posibilitatea de interpretare a includerii în acest tip de tranzit al traficului inițiat în rețelele furnizorilor alternativi și rutat de SA „Moldtelecom” peste hotarele țării.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă. .

3. Propunem precizarea în textul p.4 că „numerele geografice și non-geografice independente de locație” sunt cele din Republica Moldova.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă.

4. Solicităm explicația Agenției referitor la sensul termenului „rezonabil” din p.6 al proiectului de Hotărîre.

Comentariile ANRCETI

Este în sarcina furnizorului ofertant să argumenteze atunci când refuză, inclusiv parțial, o solicitare pe care o consideră nerezonabilă. Agenția poate, în urma sesizării de către oricare dintre părți, să ia atitudine asupra rezonabilității solicitării în fiecare caz în parte.

5. La p.7 solicităm majorarea termenului la 20 zile lucrătoare din data depunerii solicitării.

Comentariile ANRCETI

Recomandarea nu se acceptă. ANRCETI consideră că termenul de 10 zile lucrătoare este suficient pentru analiza unei solicitări de acces și interconectare. Acest termen este echivalent cu termenul obligației date stabilite anterior prin Hotărîrea Consiliului de administrație al ANRCETI nr.60 din 23.12.2010, cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive S.A.“Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă.

6. Considerăm oportun modificarea din p.9 a sintagmei „la capacitatea și caracteristicile tehnice solicitate de acesta” cu „la capacitatea și caracteristicile rezonabile și în cazul cînd dispune de posibilități tehnice”.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă parțial.

7. La p.11 trebuie să fie indicat în punctul „A” și „B” orele concrete în programul de lucru și în afara lui. Uneori e puțin o oră pentru înlăturarea deranjamentului. Nu ar trebui să se facă diferența între termenul de înlăturare a deranjamentului în cadrul programului de lucru și în afara lui. Trebuie de determinat maxim 8 ore indiferent în care program este, dacă nu este o problemă care necesită un timp mai mult. Astfel nu va trebui de divizat în careva programe orare de timp.

Comentariile ANRCETI

Orele concrete în cadrul programul de lucru și în afara lui trebuie să fie stabilite de furnizorul-ofertant și reflectate în ORI.

8. La p.15 este necesar specificarea orelor, zilelor săptămânii, în sărbători etc. pentru accesul lucrătorilor furnizorului solicitant.

Comentariile ANRCETI

Stabilirea programului de lucru, divizat pe ore de lucru, zilele săptămânii, sărbători, ține de furnizorul-ofertant și urmează a fi reflectat în ORI.

9. La p. 18 - nu este clar de ce colocarea echipamentului furnizorului solicitant împreună cu echipamentul operatorului ofertant are denumire de colocare virtuală.

Comentariile ANRCETI

Colocarea virtuală se referă la situația când furnizorul solicitant nu are posibilitatea accesului la un spațiu special amenajat destinat colocării echipamentelor furnizorilor solicitanți. Prin urmare, furnizorul ofertant urmează să ofere spațiu de colocare în încăperile unde sunt amplasate propriile lui echipamente de rețea, cu toate că nu are obligația să ofere accesul lucrătorilor furnizorului-solicitant la spațiul și echipamentul colocat. În caz dacă accesul lucrătorilor solicitantului pentru instalarea, întreținerea, reparația și dezinstalarea echipamentului colocat nu este acordat, Moldtelecom urmează să ofere solicitantului aceste servicii în condiții de transparență, nediscriminare și orientare la costuri.

10. Propunem modificarea termenului prevăzut în p.28 pentru comunicarea furnizorilor interconectați referitor la măsurile ce pot avea ca rezultat imposibilitatea furnizării serviciului de interconectare cu 3 luni înainte de întreprinderea măsurilor de interconectare.

Comentariile ANRCETI

Recomandarea nu se acceptă. Acești termeni sunt minim necesari pentru a se asigura predictibilitatea procesului. Termenii dați sunt identici cu cei stabiliți pentru măsuri similare prin Hotărîrea ANRCETI nr.60 din 23.12.2010.

11. La p.44 solicităm concretizarea părții ce va suporta cheltuielile în fiecare an privind efectuarea verificării de către un auditor independent.

Comentariile ANRCETI

Furnizorul-ofertant este partea care va suporta cheltuielile privind efectuarea verificării de către un auditor independent a implementării evidenței contabile separate. Această obligație a fost în repetate rînduri stabilită prin Hotărîrile ANRCETI nr.60 din 23.12.2010, nr.5 și 6 din 28.03.2011.

12. Propunem ca în tot textul proiectului să fie substituită expresia „în rețeaua proprie” cu „prin rețeaua proprie”, după cum este stipulat în p.3.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă.

Comentariile și propunerile ”Arax-Impex”S.R.L.

1. La pct. 4 privind obligația SA “Moldtelecom” de a furniza servicii internaționale de tranzit a apelurilor solicităm să fie exclusă ultima propoziție privind condiționarea acestei obligații de existența unor relații de interconectare direct. În viitorul apropiat există posibilitatea apariției furnizorilor alternativi care vor fi interconectați indirect cu furnizorul-ofertant. Modalitatea de interconectare directă sau indirectă nu schimbă nimic din punct de vedere a rolului SA „Moldtelecom” de a asigura accesul reciproc al abonaților operatorilor străini la abonații și serviciile de comunicații electronice ale furnizorilor alternativi naționali.

Concomitent am dori să menționăm că Hotărîrea ANRTI nr.28 din 06.10.2004 privind desemnarea S.A. "Moldtelecom" ca operator cu obligații de tranzit prevede obligația SA „Moldtelecom” de furnizare a serviciilor de tranzit de trafic prin ambele modalități de interconectare astfel, nu vedem de ce pentru furnizarea serviciilor internaționale de tranzit a apelurilor este necesară această îngrădire la interconectarea directă.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă.

2. La pct.9 propunem modificarea termenului de 30 zile pentru livrarea unei capacități suplimentare a legăturilor de interconectate de la data primirii cererii în acest sens cu termenul de 15 zile utilizat deja în Hotărârile cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive S.A.“Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă și mobilă.

Comentariile ANRCETI

Se acceptă.

3. Cît privește “Obligația referitoare la controlul prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri” menționăm că tarifele expuse sunt similar celor prevăzute pentru terminația traficului în rețelele fixe ceea ce considerăm că nu este justificat. Tranzitul de trafic comportă pentru furnizorul de tranzit cheltuieli mai mici decît terminația traficului în speță sunt excluse cheltuielile de regie a abonatului și last mile (mereu ținînd cont că costul terminației de apel nu a fost determinat conform LRIC).

Totodată, proiectul nu prevede un termen limită în care prețul pentru tranzit va fi orientat la costul LRIC. Înțelegem că formula de calcul va fi aprobată de ANRCETI și urmează a fi aplicată de SA „Moldtelecom” însă, am dori să existe o previzibilitate în procesul stabilirii prețurilor și să fie indicat un termen similar celui indicat în hotărârile de aprobare a obligațiunilor speciale pentru piața de terminare a apelurilor, adică 31.12.2013.

Comentariile ANRCETI

ANRCETI a determinat aceste tarife prin analogie cu tarifele pentru serviciile de terminare în rețeaua fixă, avînd în vedere că pentru tranzitarea apelurilor prin rețeaua fixă sunt utilizate aceleași elemente de rețea. Menționăm că costurile fixe per abonat (acele legate de elementele de rețea dedicate per abonat, cum sunt costurile buclei de abonat, portului de abonat la centrala locală), conform conceptului LRIC, nu pot participa la calcularea costului serviciului de terminare în rețeaua fixă. Spre exemplu în modelele LRIC elaborate în 2011 și expuse de ANRCETI în iulie-septembrie la consultare publică, costurile fixe per abonat nu participă la calcularea costurilor pentru serviciul de terminare în rețeaua fixă.

De asemenea, ANRCETI consideră că stabilirea tarifelor maxime pentru tranzit de apeluri semnificativ sub costul serviciului de terminare nu va crea stimulente pentru furnizori de a dezvolta în timp propriile capacități de interconectare directă și pentru a furniza servicii de tranzit competitive.